

**Žehnám
veškeré
Boží havěti**

Matúš Kocian

v rozhovoru s Lukášem Senftem

ROZHOVORY

MATÚŠ KOCIAN

V ROZHOVORU S LUKÁŠEM SENFTEM

**Žehnám veškeré
Boží havěti**

KARMELITÁNSKÉ NAKLADATELSTVÍ

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Kocian, Matúš, 1969-

Žehnám veškeré Boží havěti / Matúš Kocian v rozhovoru s Lukášem Senftem.
– V Praze : Karmelitánské nakladatelství, 2023. – 278 stran, 28 nečíslovaných
stran obrazových příloh. – (Rozhovory)

Vydalo Karmelitánské nakladatelství ve společnosti KatMedia, s.r.o.

ISBN 978-80-7566-451-8 (vázáno)

* 272-722.53 * 5-051 * 502.1 * 179.3 * 27-184 * 2-662:502.1 * 502:17 * 316.423

* 27-1/-9 * 2-474-256-277 * 27 * (437.6) * (047.53)

– Kocian, Matúš, 1969-

– katoličtí kněží – Slovensko – 20.-21. století

– přírodovědci – Slovensko – 20.-21. století

– člověk a příroda – křesťanské pojetí

– člověk a zvíře – křesťanské pojetí

– Bůh a člověk – křesťanské pojetí

– náboženství a příroda – křesťanské pojetí

– environmentální etika – křesťanské pojetí

– globální problémy – křesťanské pojetí

– křesťanské učení

– biblická interpretace

– rozhovory

502 - Životní prostředí a jeho ochrana [2]

Zcela přirozeně žít vírou i vědou

SLOVO ÚVODEM

Tato pozoruhodná knížka vznikla z rozhovoru mladého režiséra a dokumentaristy Lukáše Senfta s paterem Matúšem Kocianem, diecézním knězem, farářem a kanovníkem a zároveň aktivním přírodovědcem, autorem vědeckých publikací o velmi početné, laikům však málo známé čeledi drabčíkovitých – drobných brouků, kteří žijí skoro všude na povrchu půdy.

Matúš Kocian není první, kdo spojuje roli duchovního s aktivním rozvíjením přírodních věd. Stačí si, za mnohé, připomenout Johanna Gregora Mendela, otce genetiky, jehož dvousté výročí narození jsme si připomněli v roce 2022, ale i další známé či méně známé osobnosti církve, které obohatily poznání přírody.

V knížce se dozvíte, jak chlapce sbírajícího brouky přivedl jeho zájem ke studiu biologie a posléze i k odborné kariéře v tomto oboru, završené získáním doktorského titulu a publikováním řady odborných textů. Dozvíte se také, jak u něj postupně převážila touha vycházející z hluboké křesťanské víry podívat se na svět okolo nás ze širší perspektivy. Rozhodl se tak pro studium teologie, části uskutečněné v Římě a dovršené vysvěcením na kněze.

V knize se neřeší komplikované filozofické ani teologické otázky vztahu mezi vědou a vírou. Pater Kocian by určitě ale nesouhlasil s tím, kdybychom naznačili, že je mezi nimi nějaký rozpor. Žije zcela přirozeně obojím – vírou i vědou. Křesťanská víra významně obohacuje střízlivý pohled i práci profesionálního přírodovědce. Svět okolo nás je Božím stvořením a do toho patří

i zákony fyziky, chemie a biologie. Vztah mezi vědou, která je zkoumá, a vírou nemusíme teoreticky řešit (to ponechme filosofům a teologům), pokud jej prakticky zijeme – jak nám to ukazuje otec Matuš.

Dnešní svět čelí rozvratu klimatu, jenž působí globální oteplování. To přinese lidské civilizaci velké, zásadní problémy. V knížce se dočtete i o dalších. Jednoduše, stručně a výstižně jsou vysvětleny ty nejdůležitější – znečištění, hrozící přelidnění naší planety či rychlé vymírání druhů. Základním východiskem je ovšem postoj křesťana, jehož vztah k palčivým problémům dneška, k lidem i k přírodě je prodchnut porozuměním a láskou.

Krásně je to vidět na obřadu žehnání zvířat, které pater Kocian podrobně popisuje těmito slovy: „Žehnání čehokoliv znamená uznání Boží moci nad tím, co žehnáme – tedy Boží svrchovanosti. Bůh je ten, který tvoří svět a dává jeho skutečnosti člověku, aby skrze ně chválil Boha a aby tyto skutečnosti skrze nás byly posvěcovány. Jako křesťané jsme posláni k tomu, abychom posvěcovali svět, přinášeli do něj Krista a naději. U zvířat je ještě další aspekt, a sice to, že jsou nám ze všeho stvoření svým vnímáním a svou citlivostí nejbliže. Součástí jejich žehnání je tedy i zdůraznění této sounáležitosti a uvědomění si, že k sobě patříme, vděčnost Bohu za to, že na této planetě nejsme sami, ale že ji obýváme s jinými Božími tvory, bez nichž by náš pozemský život nebyl možný.“

Důležité místo v myšlenkovém světě Matuše Kociana zaujímá encyklika papeže Františka *Laudato si'*. Je základním vyjádřením toho, jak křesťané vidí a prožívají současný svět i s jeho krizemi, jak chápou jejich podstatu a jaká nabízejí východiska. Papež František předkládá řešení specificky křesťanská, ale zároveň realistická. Pater Kocian jde v jeho šlépějích. Všimá si mnoha závaž-

ných problémů současného světa (včetně strašlivé ruské agrese proti Ukrajině) a nabízí střízlivý pohled přírodovědce, prodchnutý křesťanskou vírou, nadějí a láskou.

V lednu 2023

Prof. Bedřich Moldan,
zakladatel a dlouholetý ředitel
Centra pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy,
první český ministr životního prostředí (1990–1991)

VZTAH K PŘÍRODĚ MI BYL DAROVÁN

„Vyhodit červivou houbu je absolutní hřích“ – to byla jedna z prvních vět, které jsem od tebe slyšel. Potkali jsme se tehdy na výstavě hub pořádané na farní zahradě. Jaks to tehdy myslel?

S nadsázkou a trochou ironie jsem reagoval na mýtus mnoha houbařů, že červivé houby jsou znehodnocené, a proto se mají vyhodit. Pídí se jen po těch absolutně „zdravých“ a zanechávají v lese hromádky odkrojků krásných hřibů, které se mohly jako sušené upotřebit v kuchyni. A to je škoda, protože, jak známo, červivé houby jsou chuťově lepší nežli houby nečervivé. Vidím v tom pohrdání dary Božími i dary přírody.

Neilustruje to tvůj celkový vztah k přírodě?

Vlastně máš pravdu. Můj výrok o červivých houbách souvisí se vztahem k přírodě v křesťanském kontextu, s etikou i mým pohledem na vztah člověka a biosféry.

Týká se i tvé první profese, entomologie, protože červi v houbách nejsou nic jiného než larvy hmyzu. Propojují se tu stěžejní témata, jimiž se zabýváš: teologie, biologie, ekologická etika i houbaření.

Já ale sám sebe vnímám především jako faráře, kněze Kristova. Bůh mě ovšem vedl specifickou cestou, na které mi bylo dáno nahlédnout do krás Božího stvoření i zašmodrchanosti lidských duší. A to všechno dohromady mě vede ke chvále Boží, že právě mě si vybral a poslal, abych jako slabý, nedokonalý a pokroucený nástroj něco málo udělal na jeho vinici.

Kdy se začal utvářet tvůj vztah k přírodě?

Určitě ve velmi útlém věku. Vnímám to jako dar od Boha, jako něco naprosto přirozeného. Jako by to pro mě byla jedna ze základních životních funkcí, dýchání nebo

konzumace potravy. U nich také nevíme, jak jsme se je naučili. Mnohdy jen těžko hledáme vysvětlení, jak vznikl vztah k věcem, které utváří náš život. Mnoho je nám dáno, aniž bychom museli sami vynaložit úsilí. Někdo v pěti letech sedne ke klavíru a hraje a nepotřebuje noty, jiný zase maluje. Má to v sobě. Někdo se přirozeně a rád stará o druhé, je společenský a pozorný, někdo je naopak introvert a samotář, což může být také v leccems užitečné. V každém z nás je nějaká vloha darovaná Bohem a je dobře, když ji v sobě najdeme, využijeme k něčemu dobrému a máme z toho radost.

Tobě byla darována fascinace přírodou?

Jedna z mých daností spočívala v tom, že jsem byl přirozeně vnořen do přírodního světa. Mám hezkou fotku, jsou mi na ní asi dva roky a okolo mě je spousta slepic, které si jen tak zobou. Slepice vypadají spokojeně, já vypadám spokojeně a zahloubaně sleduji něco na zemi. To je výmluvný obraz: přírody jsem se nebál a tíhnul jsem k různým formám živého stvoření. Vzpomínám si, že když mi bylo asi pět, fascinovali mě čolci, kteří žili v bažině poblíž našeho bydliště. Připadali mi nádherní, jak závan z jiného světa. Přinesl jsem si je v láhvi od okurek domů do kuchyně. Už si nepamatuji, co se s nimi stalo, nejspíš je rodiče zase vrátili do bažiny. Nebo ryby, jako karas či lín, které jsem také po nějaký čas jako dítě chytil. Když jsem je držel v ruce, jako bych zažil kontakt s mimozemšťanem: zvláštní tmavé oči, slizká kůže, příjemný zápach bahna a kombinace kovových odlesků na jejich šupinách a ploutvích. Nádhera! Podobně to nejspíš zažívají všechny děti – intenzivněji vnímají a objevují svět. Ale já měl během života štěstí, protože rodiče mě vždy podporovali v tom, co mě přirozeně bavilo, a potkal jsem i řadu lidí, kteří mě v tomto

směru ovlivnili, díky nimž jsem tento zájem o přírodu rozvíjel. Umocnili mou fascinaci živými bytostmi.

Rodiče s tebou tenhle talent sdíleli?

Přímo ne. Ani jeden z nich neměl intenzivní vztah ke hmyzu, ani k výtvarnu, kterému se věnuji. Ale jak tatínek, operní pěvec a sólista Národního divadla, tak maminka, kožní lékařka, mají pěkný a citlivý vztah ke všemu živému, k lidem i ke krásnu. A to mě určitě pozitivně ovlivnilo ve vztahu k přírodě.

Kdo byl prvním člověkem, který v tobě podpořil zájem o brouky?

Když jsme jezdili k babičce na prázdniny do Vlčkovců u Trnavy, zjistil jsem, že jeden soused také sbírá motýly a brouky. Byl o dost starší, ale občas jsme spolu vyrazili do přírody se sítkou a hledali jsme hmyz. Nevídal jsem jej příliš často, ale věděl jsem, že tento zájem s někým sdílím. Pro něj to byl jen jeden z koníčků v dětském věku, se mnou to zůstalo po celý život. Nakonec jsem vystudoval entomologii na Přírodovědecké fakultě UK a stal jsem se v tomto oboru profesionálem.

Takže zájem o přírodu nezmizel s dětskou fascinací, ale postupně se prohluboval?

Vztah k přírodě jsem prohluboval už jen tím, že jsem do ní neustále utíkal. A to i v Kobylicích, kde jsme bydleli. Tam jsem utíkal do blízkého Čimického háje, na Velkou skálu nebo do míst, kde je dnes pražská botanická zahrada v Troji. Příroda, včetně té městské, pro mě byla místem relaxu. Byl jsem v ní šťastný. V okolí Čimického háje, kde ještě nebylo všechno zastavěno paneláky jako dnes, jsem znal každý kámen. Přestože jsem ho odvažoval už popadesáté, vždycky jsem byl v napětí, jakého

brouka pod ním najdu. A když jsem se pak po čase na ten exemplář podíval ve sbírce, vybavila se mi celá atmosféra místa i daný den, kdy jsem tohoto brouka našel. Někdo si sedne k televizi, jiný do hospody, někdo chodí sportovat. Já jsem v dětství a pubertě vlastně na žádné kroužky nechodil, ani na výtvarný, ani na sportovní. Jenom chvíli na klavír do lidové školy umění. Ale na jeden kroužek jsem přece jen chodil: entomologický! Vedl ho doktor Jaromír Strejček, entomolog a ochranář, který společně se svou ženou založil řadu prvních chráněných území v Praze. Bývalo to jednou za čtrnáct dní v domě dětí a mládeže na Grébovce. Na tohle setkání, kam chodilo i několik mých vrstevníků, jsem se vždy těšil a čerpal z něj inspiraci.

Pomohl ti k tomu, že ses začal věnovat právě zkoumání hmyzu?

Naopak. Na kroužek jsem chodil, protože mě hmyz fascinoval odjakživa. Zajímala mě i jiná zvířata a rostliny, ale hmyz mě uchvátil naprosto. Navíc hmyz se nachází úplně všude, a je tak ideální k tomu, aby se skrze něj člověk vnořil do celé přírody. Mnoho druhů žije na rostlinách, a tak se naučíte poznávat rostliny, jiné druhy žijí v houbách a další třeba vysoko v horách pod kameny nebo v trouchnivém dřevě. Jen v moři hmyz nežije, ale v Česku moře není, tak to nevadí. Každopádně na pevnině je hmyz absolutně vůdčí skupinou.

Hmyz tě tedy vedl do všech koutů přírody?

Ano, hmyz tě může zavést všude, od nejvyšších hor až po hluboké jeskyně. Když jsi ornitolog, můžeš v Česku potkat přibližně 400 druhů ptáků, zatímco hmyzu je u nás nejméně 35 tisíc druhů. Kdybych se zaměřoval třeba na ledního medvěda, jel bych jednou za čas na stáž na Aljašku a občas bych si zašel do ZOO. Mám jednu

známou ze Slovenska, která se specializuje na delfíny, ale na Slovensku se provozuje takový zájem těžko. Dostat se k hmyzu je jednoduché: stačí vystrčit nos z domu, někdy dokonce stačí zůstat doma. Hmyzu je tolik, že nikdo není schopen se seznámit s těmi mnoha tisíci druhy, které žijí jen na území Česka. A pokud vyrazíme za hranice na jih, vydáme se do méně prozkoumaných území, kde o překvapení a nové druhy není nouze. Odhaduje se, že v celosvětovém měřítku je objevených a popsáných druhů hmyzu pouhá desetina.

Byl tvůj zájem o přírodu vždy propojen se spiritualitou?

Rozhodně propojen nebyl, alespoň ne vědomě. Zájem o přírodu je dar. Víra v Boha se k tomu přidala později. Pocházím z katolické rodiny, takže jsem kostel, církev a faráře vnímal jako něco samozřejmého, co k životu patří. Ale vědomě jsem víru s přírodou začal propojovat až ve starším věku, kdy jsem se nad tímto tématem začal pečlivěji zamýšlet.

To bylo kdy?

Až na studiích teologie v Římě. Tam jsem začal v propojení křesťanské spirituality a vztahu k přírodě spatřovat další aspekt duchovního působení. Koupil jsem si hodně knih, které o tom pojednávaly z teologického a etického hlediska, což značně rozšířilo můj obzor a utvrdilo mě v tom, že by bylo dobré se tím zabývat. Připadalo mi to nejen zajímavé, ale i potřebné. Vždyť církev stále ještě nebyla tak angažována v otázkách péče o životní prostředí a ekologických krizí. Tou dobou nebyl papežem František a ekologická témata nebyla na pořadu dne. Když jsem se po studiích vrátil domů a začal působit v pastoraci, byl jsem zřejmě prvním knězem

v Česku, který pořádal žehnání zvířat. Byl jsem někdy vnímán trochu jako podivín (čemuž se vůbec nedivím) a dodnes jsem jedním z mála, kteří tento aspekt víry prožívají výrazněji a vnímají přírodní svět jako nezbytné téma pro spiritualitu.

Teologii jsi tedy studoval až poté, cos vystudoval přírodní vědy?

Přesně tak. Přírodovědu jsem studoval jako základní studium, kam jsem nastoupil po gymnáziu, přičemž studium na gymnáziu v Libni pro mě byla nejhorší školní léta. Neustálé zkoušení, písemky, stres, často pětky z matematiky, ranní vstávání a zoufalý běh na tramvaj. Nesesedlo mi to, ale byl to nutný předpoklad dalších studií. Když jsem pak přišel na Přírodovědeckou fakultu, byl to balzám. Konečně jsem studoval, co mě bavilo! V té době jsem zejména v jarních měsících cestoval po Slovensku a sbíral brouky. Systém umožňoval absolvovat většinu zkoušek až v září, což jsem hojně využíval, protože za brouky bylo potřeba jezdit v nejlepší sezóně, nikoli na podzim. Žádný velký stres, všechno se stihlo s úspěchem. Během vysokoškolských studií jsem se také začal více věnovat vědeckým ilustracím, které doprovázejí odborné studie. Bavilo mě brouky kreslit a malovat. To byly vlastně mé první publikace, ještě dříve, než jsem napsal nějakou vědeckou práci.

Výzkumu hmyzu ses věnoval i po absolvování fakulty?

Hned po státnicích jsem získal místo v entomologickém oddělení ve Výzkumném ústavu rostlinné výroby v Ruzyni. Byl tam skvělý kolektiv, pohodová práce v „závětrí“. Věnoval jsem se entomologii a často jsem ilustroval. Po několika letech jsem ale nějak cítil, že vědu bych jako hlavní obor celý život dělat nechtěl. Začaly

doby neustálého vypisování grantů, obhajob, ježdění po konferencích. Věda je v jistém smyslu uzavřený svět, který má svá pravidla, a viděl jsem, že mnohdy postupně sklouzává k jakémusi byznysu, administrativě a konstantnímu shánění peněz. Uvědomil jsem si, že tohle nechci. K entomologii jsem přistupoval zejména z estetického hlediska. Zabývám se hmyzem, protože je krásný, neuvěřitelně a nevyčerpatelně rozmanitý. Nakonec s odstupem času vidím, že někteří kolegové, kteří zůstali ve výzkumných ústavech, musí často dělat věci, které s hmyzem nesouvisí. Jsou zahlceni administrativou a povinnostmi, které s entomologií nemají příliš společného. Podobně jsou na tom mnozí z těch, co působí na fakultách. Mně by takový styl práce bral radost z brouků. A já jsem si tu radost nechtěl nechat vzít. Bůh mě nevedl cestou založení rodiny, a tak jsem nakonec dospěl k rozhodnutí vydat se na duchovní dráhu. Bylo to dobrodružství, ale stálo to a pořád stojí za to!

Jak začala tvá duchovní dráha?

Opustil jsem pohodlné místočko ve výzkumném ústavu a několik let strávil v nepohodlných karmelitánských kláštorech. Byla to léta dozrání a zkoušek. Poznal jsem blíže církevní prostředí a lidi, kteří se v něm pohybují. To bylo někdy docela náročné. Přestal jsem být tím naivním slušňákem, ze kterého si spolužáci na přírodovědecké fakultě dělali legraci, že neumí říct ani „prdel“. Mnoho jsem se v těch dobách naučil, pokud jde o modlitbu a křesťanskou spiritualitu. Čerpám z těchto zkušeností dodnes. Zatoužil jsem být knězem, protože jsem měl pocit, že toto povolání v sobě může integrovat všechny mé danosti, kterými můžu sloužit bližním i církvi. Zároveň jsem poznal i sebe a pochopil, že jsem příliš velký individualista a samotář, než abych byl

schopen s někým žít v komunitě. Mám rád svobodu. Proto jsem vstoupil do kněžského semináře a začal studovat teologii, abych se mohl stát diecézním knězem.

Začal jsi tak trochu na stará kolena, ne?

Máš pravdu, když jsem začal na teologické fakultě v Praze, bylo mi třicet. Latina, řečtina a hebrejšтина, to byl svět, kterým jsem do té doby byl naprosto nedotčen, tedy s výjimkou tisíců latinských názvů zvířat a rostlin. Taková znalost se ale v teologii příliš neuplatní. Navíc, od třetího ročníku mě pan kardinál Miloslav Vlk poslal studovat do Říma. Díky tomu, že už jsem trochu uměl italsky, nebyl to pro mě takový šok. Jenže končit denní studium v pětatřiceti a v cizím jazyce, to není příliš jednoduché. Nicméně studium jsem šťastně dokončil a kardinál Vlk mě vysvětil v roce 2005 nejdříve na jáhna a po roce na kněze, jak je to běžným zvykem. Jako kněz jsem šťastný a svobodný člověk. Vždyť na vinici Páně je tolik práce a příležitostí udělat něco dobrého pro bližní.

Řekl jsi, že jsi teologii studoval, aby ses mohl stát knězem. To znamená, že tě teologie jako taková nepřitahovala?

Ale ano, jenže nikdy jsem si nedělal ambice, že se stanu teologem-akademikem. To bych si koneckonců jen dělal iluze, protože jsem duší přírodovědec, a ne humanitně nadaný a vzdělaný člověk. Například nemám žádné zvláštní nadání na jazyky a ten, kdo se prezentuje jako profesionální teolog či filozof bez perfektní znalosti jazyků, jen blafuje.

Přece jen tě ale zaujala ekologická etika. Proč?

Když jsem měl jít studovat do Říma, ještě jsem chtěl opožděně dokončit své přírodovědné doktorandské

studium. To proběhlo na katedře ekologie, takže jsem o tomto oboru něco věděl. Koneckonců každý, kdo se zabývá přírodou, musí dnes vědět, jak na tom naše planeta je. Těžko se někdo takový vyhne problematice znečištění životního prostředí a poškozování biosféry. Já jsem s tímto povědomím vstoupil do studia teologie a zcela přirozeně jsem svou parketu našel právě v propojení křesťanské víry se vztahem k přírodě. Vždycky jsem těžce nesl, jak nám katolíkům schází tento aspekt spirituality a morálky. Připadalo mi, že mimolidský svět zcela přehlízíme, a potvrzoval jsem si to mnoha rozhovory s duchovními osobami a katolickými laiky. To mě štvalo. Stále více jsem byl přesvědčen o tom, že v této oblasti je potřeba něco dělat, nějak přispět k probuzení ekologického povědomí křesťanů. Svět kolem nás se hroutí a my křesťané jsme jako mimoni, kteří sebe sama přesvědčují, že je všechno v pořádku, a že Bůh to nějak zařídí. To podle mě ale není křesťanský přístup a už vůbec ne pravdivý pohled na to, v čem žijeme a co se každého z nás týká.

Jaká setkání a rozhovory pro tebe byly v té době určující?

Nevím, které byly určující, ale výchovné pro mě bylo už samo církevní prostředí. Vzpomínám si například na rozhovor s kolegy bohoslovci v Nepomucenu. Rozmlouvali jsme o tom, jak Spasitele vnímají mimolidské bytosti, zda je pro ně Kristus také Mesiášem. Podle teologie totiž Kristus spasil spolu s člověkem i celý vesmír, všechno tvorstvo. Jednou jsem na toto téma provokativně a v legraci prohlásil, že se Boží Syn mohl přece stát pro brouky drabčiky drabčikem nebo pro nosorožce nosorožcem, aby mu také porozuměli. Jeden kolega na to odvětil, že větší herezi nikdy neslyšel. Budiž, ale je

pravda, že my lidé se jen těžko vžijeme do toho, jak svět vnímají bytosti, které jsou odlišné. Často se nedokážeme vcítit ani do vnímání svých nejbližších rodinných příslušníků a nerozumíme si. Můžeme pak ale vědět, jak třeba pavouk, komár nebo hovnivál vnímá a chválí Boha? Nevíme o tom vůbec nic.

Zažils během studií chvíle, které povzbudily tvůj zájem o ekologickou etiku?

Určitě ano. Morální vztah k přírodě tradičně teologické studium nijak neřešilo a desítky generací kněží byly vychovány v tom, že tahle problematika se křesťanství vlastně netýká. Nelze se pak divit, že bylo málo kněží, kteří by měli pochopení například pro aktivity ochránců zvířat. Spíše jsme byli zvyklí na to, že podobná témata se v kněžském prostředí přešla se shovívavým úsměvem, poklepáním na čelo či otevřenou averzí. Tohle se naštěstí obrací k lepšímu a důkazem bylo i mé studium na Lateránské univerzitě. Profesor Renzo Gerardi měl ve svém kurzu teologické etiky progresivně zpracovanou kapitolu o ekologické etice a ještě lepší přednášky. I profesor Ignazio Sanna se tomu věnoval v oblasti dogmatické teologie. To mě tehdy velmi povzbudilo a potvrdilo mi, že jsem tam správně.

Našels pak ve svém snažení nějaké spojení?

Ano, našel jsem spřízněné duše. Po návratu domů jsem, inspirován krásnou knížkou *Člověk – pastýř stvoření*, vyhledal jejího autora, evangelického profesora Jana Hellera. Ten mě nasměroval na Ekologickou sekci České křesťanské akademie, kterou vedl další skvělý člověk, Jiří Nečas, rovněž evangelík. Zapojil jsem se do aktivit Ekologické sekce a pak jsme na popud dalšího evangelíka, Marka Drápala, založili Českou křesťanskou environmentální

sít. Mezi katolíky a kolegy kněžími mě hodně povzbudil přístup vynikajícího kněze a člověka, patera Libora Bulína, u něhož jsem v Kolíně vykonával roční jáhenskou službu. Byla na něm vidět opravdová radost, když jsme poprvé uskutečnili požehnání zvířat, jehož se zúčastnili i jeho pejskové. Největšího spojence jsem pak našel v papeži Františkovi po vydání ekologické encykliky *Laudato si'*. Dobře jsem mu rozuměl, když si v ní stýská na nepochopení a posměšky některých věřících vůči ekologickým problémům. Bezpochyby ví, o čem mluví. Po vydání encykliky jsem měl pocit, že můj úkol na tomto poli je už splněn, protože péče o životní prostředí se stala oficiálním tématem církve. Později mi ale došlo, že nás, ekologicky smýšlející křesťany, ještě čeká hodně práce.